

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก ก

ประวัติของวัดบ้านมอญ

และ หมู่บ้านมอญ ตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

สถานที่ตั้งของวัดบ้านมอญ

วัดบ้านมอญมีที่ตั้งอยู่ เลขที่ ๕๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ชนิดของวัดเป็นวัดราษฎร์ สังกัดมหานิกาย เดิมที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของวัด มีเนื้อหา ที่ตามหนังสือและ
กรรมสิทธิ์ เป็น น.ส.๓ เลขที่ ๑๔ มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ยาว ๓๕ วา	จรดเหมืองสาธารณะ
ทิศใต้ ยาว ๕๘ วา	จรดบ้านของนางเขียว โปธิ และนายสง่า จำเมือง
ทิศตะวันออก ยาว ๒๒ วา	จรดบ้านนายปวน ใจปิ่น
ทิศตะวันตก ๒๒ วา	จรดเหมืองสาธารณะ

รวมเนื้อที่แต่เดิมมี ๒ ไร่ ๒๕ วา ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๘ คณะศรัทธาได้ช่วยกันบริจาค
ทรัพย์เพื่อซื้อที่ดินของ นางสาวฟองแก้ว เสาร์คำ เพิ่มเดิมอีก ๒ งาน ๖๔ วา ดังนั้นปัจจุบันวัดมีเนื้อที่
ทั้งหมด ๒ ไร่ ๒ งาน ๖๕ วา การก่อสร้างวัดมอญขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นมาจนถึงปัจจุบันมีอายุที่ยืน
ยาวนานกว่าสองร้อยปี ดังที่เราจะมองเห็นได้จากถาวรวัตถุที่เก่าแก่และดั้งเดิมของวัด คือพระวิหาร
หอไตร และมีกำแพงที่ก่อด้วยก้อนอิฐโบราณถือปูนล้อมรอบทั้งสี่ด้าน สำหรับพระวิหารนั้นมีอายุ
มากกว่าสิ่งก่อสร้างใดๆในวัด ซึ่งมีการสันนิษฐานอายุมากกว่าสองร้อยปี ต่อมาเมื่อมีการชำระทด
โทรม ก็มีการบูรณะซ่อมแซมมาเรื่อยๆ

บ้านมอญและวัดบ้านมอญ แต่เดิมไม่มีประวัติหรือศิลาจารึกไว้ให้ ได้เห็นเป็นหลักฐานที่
สำคัญและมั่นคง จึงได้แต่สันนิษฐานเอาไว้ว่า บ้านมอญนี้คงจะมีมานานหลายร้อยปี หรือหลายชั่ว
อายุคนแล้ว ดังที่เราจะสังเกตเห็นได้จากคนบ้านมอญแต่ก่อนนั้นจะมีสำเนียงคำพูดที่ไม่เหมือนกับ
คนในหมู่บ้านอื่น ซึ่งนับว่าเป็นหมู่บ้านที่มีสำเนียงคำพูดที่เป็นส่วนเฉพาะของตัวเอง (สำเนียงไทย
เงินสมัยก่อน) จะขอยกเอาตัวอย่างคำพูด ของคนบ้านมอญในสมัยก่อนโน้นมาคุยให้ฟังบ้างสักนิด
เช่นคำว่า “ไปไหน” ถ้าเป็นคนบ้านมอญโดยการกำเนิดจริงๆก็จะพูดและถามกันว่า “ไปไโน้” หรือคำ
ว่า “กินข้าวกับอะไร” ถ้าเป็นคนบ้านมอญจริงๆก็จะถามว่า “กินข้าวกับยั้ง” เหล่านี้เป็นต้น

ดังนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่าแต่เดิมนั้น คนบ้านมอญคงจะอพยพมาจากถิ่นอื่นและจะเป็นคน
ชาวมอญจริงๆ ประมาณเมื่อในสมัยราชาธิปไตย คือสมัยพระเจ้ากือนามหาราช หรือสมัยพระเจ้า
แผ่นดินแห่งแคว้นล้านนาไทย ไม่พระองค์ใดก็พระองค์หนึ่ง เพราะเมื่อในสมัยนั้นได้มีพม้ามักจะ

เข้ามาสู้รบกับเมืองเชียงใหม่ ข้าพเจ้าก็ไม่อาจจะสามารถที่ประมาณได้ว่าเป็น พ.ศ.ใด และเมื่อทางเชียงใหม่รบชนะกับพม่าแล้วทางเชียงใหม่ก็ได้ต้อนรับเอาผู้คนมารวมกันไว้ และในจำนวนผู้คนเหล่านั้นอาจจะมีคนมอญ หรือชาวมอญถูกต้อนรับให้เข้ามาอยู่รวมกันด้วย แต่เมื่ออพยพมาอยู่รวมกันแล้วต่างคนก็คงจะย้ายกันอยู่เป็นหมู่เหล่า ตามคำพูดเรียกขานชื่อของบ้านกันในหมู่บ้านมอญนั้น เช่น บ้านกล้วยนอก บ้านสวนหลวง บ้านทราย บ้านกว้าง บ้านสันโป่ง บ้านกล้วยใน บ้านเจียงคำ บ้านหนองเต่า บ้านหนองขาม บ้านป่าเป่า บ้านกู่ บ้านเก๊าเป่า บ้านหนองเตย บ้านหนองใหม่ บ้านหนองบัว บ้านหัวหนอง เหล่านี้เป็นต้น แท้ที่จริงแล้วชื่อของบ้านที่กล่าวมานี้ต่างก็ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลกันสักเท่าใดนัก และบ้านเหล่านี้ก็ล้วนตั้งอยู่ในบ้านมอญ หมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๒ ในปัจจุบันนี้เอง นอกจากนั้นยังสันนิษฐานได้อีกว่า คำพูดที่ว่าบ้านมอญมีอายุยาวนานได้หลายร้อยปีนั้น เพราะในหมู่บ้านมอญที่กำลังกล่าวถึงอยู่นี้ ยังมีคู่อื่นเป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่อยู่อีกหลายแห่งด้วยกัน และคู่นี้ว่ามาแต่เดิมคงจะถูกสร้างขึ้นไว้เพื่อเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจของผู้คนในแต่ละบ้านหรือแต่ละกลุ่ม หรืออาจมีมานานกว่านั้นก็ได้ เช่น คูธรรมชัย ตั้งอยู่ห่างจากโรงเรียนบ้านมอญไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๓๐๐ เมตร อีกคูตั้งอยู่ทางทิศเหนือของโรงเรียนบ้านมอญและใกล้กับบ้านสวนหลวง ชาวบ้านเรียกกันว่าคูสวนหลวง (ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของนายดิเรก รินคำ) ถัดมาอีกคูชื่อว่าคูเก๊าแก อยู่ห่างจากโรงเรียนบ้านมอญไปทางทิศใต้ประมาณ ๑๐๐ เมตร คูเก๊าแกที่ว่านี้ตามคำพูดและคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่รุ่นก่อนๆ เล่าให้ฟังว่าเมื่อถึงวันเดือนเป็งหรือเดือนดับ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ หรือแรม ๑๕ ค่ำ) ในฤดูกลางพรรษา มักเกิดปาฏิหาริย์ปรากฏมีแสงแก้วดวงใหญ่เป็นสีเขียวดูสวยพุ่งขึ้นจากคูเก๊าแกแล้วลอยไปมาหาสู่ระหว่างคูเก๊าแกกับคูธรรมชัย ปรากฏเช่นนี้นับว่าเป็นสิ่งแปลกและมหัศจรรย์เป็นอย่างยิ่ง อนึ่งคูเก๊าแกนี้ตั้งอยู่ใกล้กับบ้านกว้าง ที่เล่ามาข้างต้นแล้ว คูอีกคูหนึ่งนั้นอยู่ที่ข้างทางไปสุสาน(ป่าช้า) บ้านมอญ คูนี้ชาวบ้านเรียกกันว่าคูบ้านกู่ มีเนื้อที่กว้างประมาณ ๑ ไร่ และมีอีกคูหนึ่ง ตั้งอยู่ห่างจากโรงเรียนบ้านมอญไปทางทิศใต้ประมาณ ๕๐๐ เมตร คูนี้ชาวบ้านเรียกกันว่าคูอนามัย เพราะปัจจุบันเป็นที่ตั้งของสถานีอนามัยตำบลสันกลาง เมื่อเนื้อที่กว้าง ๒ ไร่เศษ พร้อมกันนั้นก็ได้มีการออกโฉนดที่ดินไว้เป็นหลักฐานเรียบร้อยแล้ว โดยในอดีตเมื่อปี พ.ศ. 2513 ได้มีนายอ้าย เสาร์คำ อดีตผู้ใหญ่บ้าน บ้านมอญ หมู่ที่ ๑ เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงไปขอทางเจ้าหน้าที่พนักงานที่ดินมาสำรวจและรังวัด เพื่อจัดตั้งเป็นสถานีอนามัยจนได้สำเร็จสมประสงค์ มิเช่นนั้นกู่นี้ ก็อาจตกเป็นของบุคคลภายนอกไป เพราะมีการเข้าไปทำประโยชน์อยู่บ้างแล้ว มีการปลูกพืชผักและไม้ยืนต้น เช่น มะม่วง ลำไย และผักสวนครัวต่างๆ แต่ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของสถานีอนามัย ชั้น ๒ ของตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในยามเมื่อมีการเจ็บป่วยไว้

ที่นี้หันมากล่าวถึงทางวัดบ้านมอญ แต่เดิมคงจะมีการเริ่มสร้างกันขึ้นมาพร้อมกับการมาตั้งถิ่นฐานของคนบ้านมอญในสมัยนั้น ที่ได้เล่ามาตั้งแต่ต้น แต่ถ้าหากจะประมาณก็คงได้หลายร้อยปี ดังเช่นโบราณวัตถุของวัดบ้านมอญจะสังเกตเห็นได้จากวิหาร เพราะมีอายุเก่าแก่และยาวนานมาก เสาของวิหารนั้นเป็นเสาไม้สักขนาดใหญ่ วัดโดยรอบโคนเสาได้ประมาณ ๑.๕๐ เมตร ผู้เขียนเคยได้ไปโอบรอบดูที่โคนเสาปรากฏว่า ไม่สามารถที่จะโอบให้รอบได้ เพราะเสาวิหารนั้นใหญ่เกินกว่าจะโอบรอบได้ ส่วนความสูงของเสาวิหารนั้นไม่สามารถที่จะวัดดูได้เช่นกัน แต่ก็คงจะสูงไม่เกิน ๑๕ เมตร โดยเฉพาะที่เสานั้นมีการเขียนภาพเป็นลายดอกกลดักปิดทองมาตั้งแต่เดิม โดยไม่มีการเขียนและเพิ่มเติมอีกเลย จนกระทั่งปัจจุบันนี้รูปเขียนที่เป็นลายดอกนั้นก็ชักจะเลือนรางลงไปบ้าง แต่ก็พอได้เห็นอยู่ ที่ผู้เขียนได้เขียนมาเขียนตามคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ ซึ่งมีอายุยืนนานได้เกือบร้อยปีเป็นผู้เล่าให้ฟัง เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้เขียนจึงได้จดจำเอาไว้จนกระทั่งได้นำมาเขียนเป็นประวัติขึ้น

อนึ่ง ที่ในวิหารของวัดบ้านมอญนี้ ยังมีธรรมมาสน์ซึ่งเป็นแบบโบราณที่มีรูปลักษณะที่ดูสวยงามมาก ธรรมมาสน์ที่ว้านี้ใช้เป็นที่สำหรับพระเณร ขึ้นนั่งแสดงพระธรรมเทศนาพื้นเมืองแบบโบราณ ส่วนอุโบสถนั้นแต่เดิมวัดบ้านมอญมีอุโบสถตั้งอยู่ห่างออกไปจากวัดบ้านมอญ ไปทางทิศใต้ประมาณ ๑ กิโลเมตรเศษ เพราะวัดบ้านมอญสมัยแต่ก่อนนั้นมีสถานที่คับแคบมาก ดังนั้น คนสมัยก่อนจึงได้ไปสร้างอุโบสถไว้อีกที่หนึ่ง แต่ว่าผู้คนและศรัทธาญาติโยมทั้งหลายก็นิยมเรียกกันจนติดปากว่า “อุโบสถวัดบ้านมอญ” อนึ่งในสมัยก่อน เมื่อ ๕๐ กว่าปีมาแล้วคนบ้านมอญก็จะมีประเพณีอีกอย่างหนึ่ง คือ เมื่อถึงสงกรานต์ (ปีใหม่เมือง) เมื่อใดโดยในวันที่ ๑๕ เมษายน ซึ่งตามประเพณีที่ชาวเหนือเรียกว่า “วันพญาวัน” ชาวบ้านมอญทั้งสองหมู่บ้านก็จะมารวมกันเพื่อประกอบพิธีการทำบุญตามประเพณีนิยม ณ ที่วัดบ้านมอญ แต่พอรุ่งขึ้นอีกวัน คือวันที่ ๑๖ เมษายน ของทุกๆ ปี ซึ่งตามที่คนเมืองเหนือเรียกกันว่า “วันปากปี” คนบ้านมอญทั้งสองหมู่บ้านก็จะไปรวมกันอีกครั้งเพื่อประกอบพิธีทำบุญ ณ ที่อุโบสถวัดบ้านมอญที่กล่าวมา ทั้งนี้เพื่อให้เกียดความเป็นสิริมงคลและเพื่อรักษาเอาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของหมู่บ้านมอญทั้งสองหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันนี้เนื่องจากว่าบ้านเมืองได้ถูกพัฒนาให้มีความเจริญขึ้นมาก ประกอบกับการที่ได้มีประชากรของทั้งสองหมู่บ้าน ได้เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น “อุโบสถ” ของวัดบ้านมอญจึงได้ถูกยกขึ้นให้เป็นวัด เรียกว่า “วัดสิมาราม” ในปัจจุบันและด้วยสาเหตุที่ได้กล่าวมานี้เองประเพณีในวันปากปีที่ได้กล่าวมาในข้างต้นจึงได้ถูกงดไปโดยปริยาย แต่ในปัจจุบันนี้ทางวัดสิมารามได้เลื่อนการจัดประเพณีดังกล่าว มาจัดกันในวันที่ ๑๕ เมษายน ของทุกๆ ปี เช่นกัน ดังนั้นบ้านมอญในปัจจุบันนี้จึงได้มีสองวัด ส่วนวัดบ้านมอญเดิมนั้นก็ยังคงตั้งอยู่ ณ ที่เดิม ขณะนี้ก็ได้ปรับปรุงและพัฒนาขึ้นมาใหม่มากมายแล้ว เช่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้สร้างเจดีย์ (ธาตุ) ขึ้นมาใหม่หนึ่งองค์ ส่วนอุโบสถนั้นทางวัดบ้านมอญได้สร้างขึ้นมาใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐

ต่อมาวัดบ้านมอญก็ได้ขาดเจ้าอาวาสไปหลายปี เมื่อเป็นเช่นนั้น ทางคณะศรัทธาวัดบ้านมอญจึงได้พร้อมใจกันไปนิมนต์เอาพระเบา โสภหรือที่ศรัทธาญาติโยมเรียกท่านว่าครูบาโสภามาจากวัดถวายเป็นเถกาทรง มาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสท่านก็ได้มีเมตตา อยู่ได้หลายพรรษากระทั่งต่อมาภายหลังทางวัดถวายเป็นเถกาทรง ได้ขาดพระผู้ที่มีดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ทางคณะกรรมการและศรัทธาของวัดถวายเป็นเถกาทรงจึงมาขอนิมนต์ท่านกลับไปอยู่ที่วัดถวายเป็นเถกาทรงตามเดิม ส่วนว่าทางวัดบ้านมอญ ได้ขาดเจ้าอาวาสอีกคน แต่ก็ยังมีพระภิกษุมหาพรหมและรักษาการผลัดเปลี่ยนกันไปหลายรูปหลายองค์ บางรูปก็จำพรรษาอยู่ได้นาน บางรูปก็จำพรรษาอยู่ได้ไม่นาน ย้ายไปอยู่ที่วัดอื่นบ้าง ลาสิกขาออกไปบ้าง เป็นเช่นนี้อยู่หลายปี จนกระทั่งมาถึงเมื่อปี พ.ศ. 2506 ทางคณะกรรมการและคณะศรัทธาของวัดบ้านมอญ ได้ไปนิมนต์พระดวงตา สุนทจิตโต มาจากวัดคูหาภิมุข (บ้านฟ่อน) อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มาดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส จนถึงประมาณเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ จากนั้นก็ ท่านก็ได้ลาสิกขาออกไป แต่ก็มีพระสงฆ์อีกหลายรูปได้มาจำพรรษาและเป็นเจ้าอาวาสตามลำดับคือ พระเกษม กตสาลิ พระทองสุข สุทฺธจิตฺโต พระदान ปัญญาวิโร

จนมาถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๑) พระอาจารย์เกียรติพงษ์ กิตฺติโสภโณ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส เนื่องจากตำแหน่งเจ้าอาวาสได้ว่างลง และในโอกาสเดียวกันนี้ ท่านพระอาจารย์เกียรติพงษ์ กิตฺติโสภโณ ก็ได้นำพาคณะศรัทธาในหมู่บ้านตลอดจนถึงสาธุชนอีกมากมายต่างพากันพัฒนาบูรณปฏิสังขรณ์วัดบ้านมอญอย่างต่อเนื่อง ได้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวัดให้มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ จนได้รับการพิจารณาได้รับคัดเลือกจาก คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นวัดพัฒนาดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้เข้ารับประกาศเกียรติบัตรประกาศเกียรติคุณ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา

และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ท่านพระอาจารย์เกียรติพงษ์ กิตฺติโสภโณ ได้มีโครงการปรับปรุงบูรณปฏิสังขรณ์บริเวณคันพระศรีมหาโพธิ์ (ลานโพธิ์) ที่มีอายุเก่าแก่มานานนับหลายร้อยปีที่มีความเสื่อมโทรมคร่ำคร่าอย่างมาก จึงได้นำคณะศรัทธาในหมู่บ้านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน พากันก่อสร้างฐานพระประดับด้วยแก้วล้อมรอบบริเวณคันพระศรีมหาโพธิ์ เพื่อสำหรับไว้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางประจำวันเกิด (มีทั้งหมด ๑๔ องค์ ๕ ปาง) และในบริเวณคันพระศรีมหาโพธิ์ ก็ได้ปรับปรุงบูรณะให้เป็นทางสำหรับประชาชนได้เดินลอด เพื่อประกอบพิธีเสริมดวงบารมี ตามคติความเชื่อว่าท่านใดที่ได้มากราบไหว้และได้เดินลอดคันโพธิ์แผดต้นนี้แล้ว จะประกอบไปด้วยความร่มเย็นเป็นสุข มีโชคลาภวาสนา ยศถาบรรดาศักดิ์สูงส่งยิ่งๆ ขึ้นไป จึงทำให้ปัจจุบันทุกวันนี้ได้มีบรรดาศรัทธาประชาชนทั่วทุกสารทิศแวะเวียนมาประกอบพิธี (ลอดคันศรีมหาโพธิ์แผด) ประกอบพิธี ลดเคราะห์ สะเดาะกรรม เสริมดวงบารมี อย่างไม่ขาดสาย หมุนเวียนเปลี่ยนกัน

มามากมาย ไม่เว้นวันหยุดเสาร์อาทิตย์ ซึ่งทางวัดได้เปิดให้ทุกท่านสามารถเข้าประกอบพิธีได้ตั้งแต่ เวลา 07.00 น. – 19.00 น. ทุกวัน

ท่านใดที่มีความสนใจในการเข้าประกอบพิธีเดินลอดต้นโพธิ์ หรือสอบถามรายละเอียด ข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อมาได้ ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 053 – 384073 , 081 – 180 1900 และ สามารถเข้าชมผ่านทาง www.watbanmon.com

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เป็นต้นไม้สำคัญในพระพุทธศาสนา เพราะเป็นต้นไม้ที่ประทับและ ตรัสรู้สัมโพธิญาณของพระพุทธเจ้า ดังปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาว่าต้นโพธิ์เปรียบได้กับ พุทธอุเทสิกเจดีย์อย่างหนึ่ง ทำให้พันธุ์ต้นโพธิ์กลายเป็นพันธุ์ไม้ที่เป็นที่เคารพนับถือของชาวพุทธ เสมอมา นับแต่สมัยพุทธกาล ในปัจจุบันต้นพระศรีมหาโพธิ์ ได้รับการเคารพนับถือและปฏิบัติบูชา ด้วยความเคารพอย่างสูงมาตลอดตั้งแต่สองพันปี

โดยคำว่า "ต้นพระศรีมหาโพธิ์" นั้น อาจหมายถึงต้นที่อยู่ที่พุทธคยา ต้นโพธิ์ที่สืบมาจาก หน่อโพธิ์ตรัสรู้ที่พุทธคยา หรือต้นโพธิ์ที่เป็นอุเทสิกเจดีย์อื่น ๆ ก็ได้ เช่น ต้นโพธิ์ตามวัดต่าง ๆ

ต้นศรีมหาโพธิ์ปรากฏตามความเชื่อในประเทศไทยว่า ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เป็นสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ประจำปีเกิดสำหรับผู้ที่เกิดปีมะเส็ง สำหรับชาวล้านนาที่มีความเชื่ออีกว่า ต้นโพธิ์เป็นไม้ ศักดิ์สิทธิ์ช่วยขจัดความทุกข์ได้ จึงมีประเพณีถวายไม้คำโพธิ์ และเครื่องประกอบพิธีกรรมได้ต้น โพธิ์ แม้แต่การทำลายต้นโพธิ์ตามคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาจะระบุว่าเป็นการทำบาปและหลบหลู่ พระรัตนตรัย

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ (ต้นโพธิ์แผด) ภายในวัดบ้านมอญแห่งนี้เกิดปาฏิหาริย์ขึ้นอย่างน่า อัศจรรย์ ต้นโพธิ์แผดต้นนี้มีลำต้นขึ้นมาสอดต้นคู่ขนานกันส่วนระหว่างกลางลำต้นนั้นมาบรรจบ แนบชิดติดกันแล้วจึงแตกกิ่งก้านสาขาออกไป ส่วนลำต้นนั้นมีอุโมงค์โล่ง (ตามประวัติเมื่อครั้งยัง ไม่ได้ก่อสร้างวัดตามคำบอกเล่าสืบต่อกันมาว่าเป็นที่อยู่ของพระพุทธรูปหนึ่งชื่อ หลวงตาฝั้น) ต้น โพธิ์แผดนี้จึงไม่เคยปรากฏและพบเห็นที่ไหนมาก่อน มีเพียงในวัดแห่งนี้เท่านั้น จึงเป็นที่เคารพ สักการะของผู้คนทั่วไปทั้งใกล้และไกลต่างเดินทางมากราบไหว้บูชาและเดินลอดเข้าไปในอุโมงค์ ของต้นโพธิ์แผด ทำการเวียน (ประทักษิณ) จำนวน 3 รอบ ซึ่งเกิดความเป็นสิริมงคลที่ได้เข้าใกล้สิ่ง ที่เป็นสัญลักษณ์แทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนมีผู้ที่เคยมาประกอบพิธีเดินลอดท่านหนึ่ง กล่าวว่า “เสมือนการได้มาเดินลอดได้หว่างขา (พระเพลา) ของพระพุทธองค์ จริงๆ เลย”

ภาพภาคผนวกที่ ก.1 รูปต้นโพธิ์แผด ณ วัดบ้านมอญ

ภาพภาคผนวกที่ ก.2 รูปการทอดต้นโพธิ์แผด ณ วัดบ้านมอญ

ภาพภาคผนวกที่ ก.3 ความเชื่อและศรัทธาในต้นไม้โพธิ์แผด

ภาพภาคผนวกที่ ก.4 นายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เข้าสักการะต้นไม้โพธิ์แผด ณ วัดบ้านมอญ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริจาคเงินทำบุญ ในวัดบ้านมอญ (ต.นโพธิ์แฝด)

ต.สันกลาง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่”

คำชี้แจง เอกสารชุดนี้เป็นแบบสอบถามประกอบรายงานการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนี้จะถูกนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง และผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

พระเกียรติพงษ์ มณีวรรณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง หรือเดิมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

- เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- อายุปี
- ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่สำเร็จ
☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
- อาชีพ
☐ พนักงานข้าราชการ ☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ ค้าขาย
☐ เกษตรกรรม ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ นักการเมือง
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนบาท/เดือน
- สถานภาพสมรส
☐ โสด ☐ สมรส (อยู่ด้วยกัน)
☐ ไม่ได้สมรส (อยู่ด้วยกัน) ☐ หย่าร้าง ☐ คู่สมรสเสียชีวิต
- สมาชิกในครอบครัว คน

8. ที่อยู่อาศัย

- ☐ อ.สันกำแพง ☐ ภาคกลาง ☐ ภาคตะวันออก
☐ จังหวัดเชียงใหม่ ☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ☐ ภาคใต้
☐ ภาคเหนือ ☐ ภาคตะวันตก ☐ ต่างประเทศ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริจาคเงินทำบุญของประชาชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริจาคเงิน				
	5	4	3	2	1
ก. ความรู้สึทางด้านจิตใจกับการบริจาคเงินทำบุญ					
1. ความศรัทธาเลื่อมใสในวัดบ้านมอญ					
2. ความศรัทธาเลื่อมใสในคันโพธิ์แผด					
3. ความศรัทธาเลื่อมใสในเจ้าอาวาส					
4. กลัวว่าชีวิตจะลำบากจึงต้องบริจาคเงินทำบุญ					
5. เกิดความกรวนกระวานใจ รู้สึกว่ามีสิ่งร้าย มีเคราะห์					
6. ต้องการความสงบและที่พึ่งทางใจ (สบายใจ)					
7. เชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สามารถดลบันดาลได้					
8. ต้องการเพื่อที่อยากจะทำบุญเฉยๆ					
9. มีความคาดหวังกับการที่ได้บริจาคเงินทำบุญ					
10. ต้องการสร้างทานบารมีเพื่อบรรลุมรรคผลนิพพาน					
ข. สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และอื่นๆ					
1. มีสถานะเศรษฐกิจทางครอบครัวและมีรายได้ดี					
2. ต้องการบริจาคเงินทำบุญเพราะเบื่อการเมือง					
3. สังคมมีแต่ความวุ่นวายจึงอยากบริจาคเงินทำบุญ					
4. บริจาคเงินทำบุญเพราะทำตามประเพณีหรือเทศกาล					
5. ไม่ได้ตั้งใจทำบุญเพราะมีคนรู้จักชักชวนมา					
6. มากับหน่วยงาน องค์กร กลุ่มคณะ					
7. เพราะเกรงใจและรู้สึกว่าป็นธรรมเนียมทางสังคม					

รายการประเมิน	ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริจาคเงิน				
	5	4	3	2	1
8. ที่ตั้งของวัดมีเส้นทางเดินทางมาทำบุญได้สะดวก					
9. เห็นข่าวจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต					
10. เพราะได้ยินจากคำเล่าลือจากผู้อื่นจึงอยากมาทำบุญ					
11. เห็นผู้อื่นมาก็เลยอยากมาบ้าง					
12. เห็นว่าต้นโพธิ์แผ่มีความแปลกและสามารถเดินลอดได้ จึงอยากมาทำบุญ					
ค. ระบบการบริหารจัดการของวัด (ต่อ)					
1. ภายในวัดมีความสะอาดร่มรื่นเหมาะแก่ทำบุญ					
2. สิ่งปลูกสร้างถาวรวัดมีความสมบูรณ์					
3. มีช่องทางการทำบุญที่หลากหลายแปลกใหม่					
4. สถานที่นั่งไหว้พระสวดมนต์เหมาะแก่การมาทำบุญ					
5. ต้นโพธิ์แผ่คือแรงจูงใจที่ทำให้มาทำบุญบริจาคเงิน					
6. รู้สึกถึงความปลอดภัยเมื่อได้เข้ามาทำบุญ					
7. ระบบเทคโนโลยีภายในวัดมีความเหมาะสม					
8. มีที่นั่งพักผ่อนตามสถานที่ต่างๆ					
9. มีห้องน้ำและห้องสุขาสะดวกสบาย					
10. สถานที่จอดรถมีความสะดวกสบายเหมาะแก่การมาทำบุญ					

ส่วนที่ 3 ข้อมูลคำถามที่เกี่ยวกับการจำนวนเงินบริจาคและจำนวนความถี่ของการบริจาค

- ท่านเข้ามาบริจาคเงินทำบุญในวัดบ้านมอญ (ต้นโพธิ์แผ่) ในครั้งนี้เป็นจำนวนเงินทั้งหมดกี่บาท

☐ ไม่เกิน 100 บาท	☐ 101 – 200 บาท
☐ 201 – 300 บาท	☐ 301 บาทขึ้นไป
☐ หรือบริจาคเงินทำบุญในครั้งนี้ จำนวนบาท	
- ท่านเข้ามาบริจาคเงินทำบุญในวัดบ้านมอญ (ต้นโพธิ์แผ่) จำนวนกี่ครั้ง

☐ มาเป็นครั้งแรก	☐ 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์
☐ มากกว่า 2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ 1 – 2 ครั้ง/เดือน
☐ มากกว่า 2 ครั้ง/เดือน	☐ 1 – 2 ครั้ง/ปี
☐ มากกว่า 2 ครั้ง/ปี	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

3. นอกจากการบริจาคเงินทำบุญท่านทำบุญด้วยสิ่งของอะไรบ้าง (อาจตอบได้มากกว่า 1 อย่าง)

- ☐ ชุดสังฆทาน
 ☐ ชุดผ้าไตรจีวร
☐ ชุดอาหารคาว-หวาน
 ☐ ชุดข้าวสารอาหารแห้ง
☐ ชุดยารักษาโรค
 ☐ ชุดของใช้ในครัว
☐ บริจาคเงิน เพราะ.....
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความต้องการหรือคาดหวังของประชาชนที่บริจาคเงินทำบุญ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคาดหวัง				
	5	4	3	2	1
ก. ความคาดหวังจากการบริจาคเงินทำบุญ					
1. เพื่อต้องการความสุขความสบายใจ					
2. เพื่อต้องการเกิดในภพภูมิที่ดีในชาติหน้า					
3. เพื่อต้องการที่จะได้ไม่มอดอยากในชาติหน้า					
4. เพื่อต้องการอุทิศส่งผลบุญไปถึงหมู่ญาติ					
5. เพื่อต้องการฝึกจิตปฏิบัติธรรม (ละความตระหนี่)					
6. เพื่อต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม					
7. เพื่อต้องการความสำเร็จในหน้าที่การงาน					
8. เพื่อต้องการมีโชคลาภ ให้อุดมดี ถูกลืตตาคดี					
9. เพื่อต้องการให้มีเงินทองมากขึ้น					
10. เพื่อต้องการปราศจากโรคภัยไข้เจ็บไม่ให้มาเบียดเบียน					
11. เพื่อต้องการมีอายุยืนยาว					
12. เพื่อต้องการให้หายจากอุปสรรคในชีวิต					
13. เพื่อต้องการสร้างครอบครัวให้อบอุ่น					
14. เพื่อการอุปถัมภ์พระสงฆ์และสามเณร					
15. เพื่อต้องการอุทิศผลบุญไปให้เจ้ากรรมนายเวร ศัตรูทั้งหลาย					
16. เพื่อต้องการอุทิศผลบุญให้เทวดา					
17. เพื่อต้องการเป็นผู้มีอำนาจวาสนาและอยากให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ					
18. เพื่อต้องการให้เป็นที่ยรักของบุคคลอื่น					
19. เพื่อต้องการกลบเกลื่อนหรือล้างบาปกรรมที่เคยทำมาในอดีต					

รายการประเมิน	ระดับความคาดหวัง				
	5	4	3	2	1
20. เพื่อต้องการให้สังคมมีค่านิยมที่ดี					
21. เพื่อต้องการไม่เป็นส่วนต่างของสังคม					
22. เพื่อต้องการอุปถัมภ์วัดบ้านมอญ (ต้นโพธิ์แผด) เพราะเห็นว่าเงินบริจาคที่ทำบุญไปแล้วจะเกิดประโยชน์					
23. เพื่อต้องการแสดงคนในฐานะเป็นชาวพุทธ และทำนุบำรุงพระศาสนา					
24. เพื่อต้องการสร้างมหาทานเพื่อการบรรลุธรรมผลนิพพาน					
25. ไม่ต้องการอะไรเลย					
26. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการบริจาคเงินทำบุญในแต่ละครั้ง

.....

.....

.....

.....

.....

ขออนุโมทนาขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

พระเกียรติพงษ์ มณีวรรณ

วัน เดือน ปีเกิด

13 กรกฎาคม 2530

ประวัติการศึกษา

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์
การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนประจำจังหวัดเชียงใหม่
รักษาการเจ้าอาวาส วัดบ้านมอญ (ต.โพธิ์แฝด) ต.สันกลาง อ.สันกำแพง
จ.เชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved